

N:o 2.

Af Herr C. A. Larsson: Angående kapitalisering och amortering af grundränta och tionde äfvensom i Skåne förekommande rustningskostnad.

Om man genomgår grundskatternas historia från statsförändringen 1809, så finner man, att den jordbrukande delen af representationen icke haft annan eller större pretention än att få afbördas detta onus genom kapitalets successiva återbetalning till staten. Det var först efter Friherre De Geers bekanta yttrande i Första Kammaren vid 1872 års riksdag som anspråken ökade sig, och man har sedermera hållit strängt på grundräntornas afskrifning inom flera eller färre år utan erläggande af någon lösen. Nyssnämnda yttrande, som gick derpå ut, att grundräntorna icke vore något i egendomarne innestående kapital, utan en vanlig skatt, som borde eftergifvas, då staten vore i tillfälle att undvara densamma, hade till följd, att Riksdagen 1873 formligen beslutade, att så väl grundräntor som indelningsverk borde afskrifvas med omkring 3 procent årligen.

Efter allmänna hypoteksbankens stiftande 1860 blefvo motioner väckta så väl 1862 som 1869 derom, att nämnde bank skulle öfvertaga statens rätt till grundräntorna samt lemna staten ett mot hela kapitalet svarande belopp 5 procent obligationer, hvarigenom grundräntorna skulle komma att amorteras lika som ett vanligt hypotekslån.

Genom antagandet af detta förslag 1862 hade jordegarna nu haft sina räntor amorterade med omkring hälften. Om staten då kommit i besittning af allmänna hypoteksbankens obligationer på omkring 100,000,000 kronor, så skulle detta kapital hafva varit tillräckligt att bygga nästan lika många mil jernvägar som dem, för hvilka staten under tiden upptagit lån i utlandet. Fördelen häraf hade varit den, att staten nu icke behöft årligen anslå de tolf millioner, som åtgå till annuiteter på de många utländska lånen,

och dertill haft i besparing de höga kapitalrabatter m. m., som under tiden afdragits på dessa lån, ty hypoteksbankens fem procent obligationer skulle sannolikt under tiden hafva stigit till fullt pari, om icke vida derutöfver, på de senare åren. Det är visserligen sant, att statens inkomster varit minskade med omkring sex millioner, men dessa hade saknats endast i den mån obligationerna realiserats i och för jernvägsbyggnaderna.

Det är dock icke numera värdt att tala om »den snö, som föll i fjol»: det gjorda står icke att ändra; men låtom oss draga lärdom af hvad som skett och för den skull se till, om den stora reformen icke ännu kan låta sig verkställas till ömsesidig belåtenhet, utan några våldsamma rubbningar uti statens eller de enskildas affärer.

Alldenstund det visade sig genom Första Kammaréns votum, att Riksdagen 1878 och 1883 icke var villig att lösa de båda stora frågorna om grundskatter och indelningsverk i ett sammanhang, så torde det vara skäl att försöka lösa desamma hvar för sig; för sådant ändamål vågar jag föreslå, det Riksdagen ville besluta:

att regeringen med allmänna hypoteksbanken och denna senare med föreningarne i orterna träffade öfverenskom-
melse om, på hvilka vilkor dessa ville öfvertaga grund-
räntor, kronotionde och afgifterna för de indelta kavalleri-
rusthållen i Skåne, med all den rätt staten dertill eger,
och låta dessa amortera på enahanda sätt som hypoteks-
lån, samt till staten utfärda hypoteksbankens fem procent
obligationer å så stort belopp, hvarå räntorna m. m.
motsvara sex procent ränta; att lösen för grundräntor,
tionde och rustningskostnaderna i Skåne beräknas till tio
gångar deras belopp; dessa senare efter de vakansafgifter,
som upptagas uti Särskilda Utskottets utlåtande vid 1883
års riksdag;

att sålunda staten bekommer ett belopp obligationer af
hypoteksbanken, motsvarande:

Grundräntorna	4,300,000×10	eller	43,000,000	kronor,
Kronotionden	1,654,000×10	»	16,540,000	»
Kyrkotionden	53,555,70×10	»	535,557	»
Husarerne i Skåne	350,000×10	»	3,500,000	»
Dragonerne i dito	350,000×10	»	3,500,000	»

Summa 67,075,557 kronor;

att vederbörande ränte-, tionde- och rustningsskyldige till hypoteksföreningarne i orterna erlægga 6 procent ränta å dessa kapitalsummor med 4,024,533 kronor årligen, till dess beloppet blifvit genom amorteringen till fullo liqvideradt;

att hypoteksbankens obligationer årligen utlottas i öfverensstämmelse med den plan, som med staten uppgöres, så att alla blifva inlösta, då kapitalet är till fullo amorteradt;

att om någon bland de skattskyldige vägrar erlægga årligviden till hypoteksföreningarne, skall det åligga uppbördsmännen att fortfarande debitera, uppbära och till vederbörande förening redovisa de medel, som från de skattskyldige böra utgå;

att de för ofvannämnda ändamål erhållna obligationerna böra öfverlemnas till Riksgäldskontorets vård och förvaltning och få icke, under någon förevändning, användas på annat än af Riksdagen föreskrifvet sätt. Dock bör årliga kupongröntan till Statskontoret levereras för att till statsutgifter användas, så länge obligationerna icke blifvit för statens räkning af Riksdagen anordnade.

Motiven till detta förslag äro följande:

Orsaken dertill att lösesumman föreslås endast till tio gånger utgiftens värde grundar sig derpå, att hemmanen redan vid deras omföring från krono till skatte fått vidkännas en utgift af dels tio, dels sex gånger grundröntans belopp, hvadan staten genom denna ytterligare fräselösen i sjelfva verket bekommit fullt det kapital, hvarå räntorna utgöra 6 procent, eller $16\frac{2}{3}$ gånger. Att räntorna, tionden och rustningen genom persedlarnes stigning blifvit så obilligt stegrade, att förhöjningen mellan 1855, då de omsattes, till 1869, då de fixerades i penningar, utgjorde minst en million eller närmare en sjettedel af räntor och tionde.

Orsaken, hvarför de skånska kavallerierna, och icke det öfriga rytteriet, blifvit intagna, härleder sig derifrån, att de icke ega några nämnvärda rusthålls- eller augmentsröntor, som svara emot deras i senare tider stegrade onera, hvilket är händelsen med de flesta öfriga rusthållen. Meningens är, att de indelta rytterierna i Skåne sedermera skulle värfvas för statens räkning och förläggas i de orter, som vore lämpliga, samt kostnaden härför debiteras samtliga rikets städer, hvilka för närvarande njuta vederlag för allt hvad de till staten utgifva utan att i nämnvärd mån bidraga hvarken till försvarsverk t eller administrationen i öfrigt.

Om så sker, skola öfriga samhällsklasser icke drabbas af någon märkbar ökning i sina skattebördor till följd af denna reform, ty den minskning, som uppkommer genom sjetten procenten, godtgöres snart nog genom ökad bevillning och minskade administrationskostnader.

För att underlätta årsliqviderna med hypoteksföreningarne torde det blifva nödigt tillåta de skattskyldige, särdeles egare af små lägenheter, att på en gång inbetala hela lösesumman. De medel, som härför inflöte, borde aflemnas till Riksgäldskontoret och användas efter Riksdagens föreskrifter antingen till inköp af räntebärande obligationer eller ock till konvertering af uppsägbara fonderade statslån.

Motiven härför äro: att det finnes en massa små skattelägenheter, som hafva så obetydliga ränte- och tiondebelopp, att det skulle blifva besvärligt å ömse sidor att amortera dessa summor på en mängd af år och deröfver föra särskilda afräkningar hos föreningarne; äfvensom att många bland de skattskyldige kunna vara i tillfälle af egna medel inbetala kapitalskulden hellre än att amortera densamma på flera år, hvilket icke borde vara desse förmenadt, då sådant utan större olägenhet kan ske.

Slutligen vill jag nämna, att de skattskyldige icke behöfva drabbas af några inteckningskostnader, ty då staten öfverlåter sin förmånsrätt på hypoteksbanken, så har denna större säkerhet för grundfondslånen än för de öfriga amorteringslånen, enär kronans rätt har företräde framför första inteckningen i hemmanet.

C. A. Larsson,
från Östergötland.
